

КРАЯЗНАЎСТВА ГЕРМАНІІ: РЭГІЯНАЛЬНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ

А.М. Каспяровіч, Н.У. Каспяровіч, БДПУ (Мінск)

У гэтым артыкуле мы звернемся не да агульнавядомых помнікаў культуры, якія можна сустрэць у кожным даведніку па Германіі. Гаворка пойдзе не пра такія сусветна вядомыя турыстычныя аб'екты, як Брандэнбургскія вароты ў Берліне, замак

Нойшванштайн у Баварыі ці Кельнскі сабор на Рэйне. Мы засяродзім увагу на невялікіх мястэчках у самай глыбінцы, дзе можна знайсці тую аўтэнтычнасць пэўнага рэгіёна, якую не перададзец ні адзін з цэнтральных музеяў.

Візітная картка Федэратыўнай Рэспублікі Германія – гэта самабытнасць яе рэгіёнаў, вернасць немцаў сваім традыцыям, нават нягледзячы на сучасныя працэсы глабалізацыі. Так склалася гістарычна, што большасць нямецкіх зямель доўгі час развіваліся асобна. Кожная нямецкая зямля, рэгіён, гарадок ці вёска назапасілі велізарны культурны, гістарычны скарб, які немцы беражліва захоўваюць і па сённяшні дзень як сваю непаўторную ідэнтэчнасць.

Большасць нямецкага насельніцтва (58 млн чалавек з 84 млн) – гэта насельніцтва невялікіх гарадоў і мястэчак, дзе захаваліся самабытны каларыт мінулых стагоддзяў, асабліва ў архітэктуры і традыцыях [4, с. 66]. Таму, на нашу думку, помнікі культуры невялікіх гарадоў, мястэчак, іх традыцыі і ёсць сапраўдны дух і характар Германіі. Вялікія гарады – асобная гаворка. Германія – гэта ўдалае спалучэнне сучасных тэхналогій і адданасці традыцыям.

Асобнай увагі заслугоўвае гісторыя гарадка Аберыд. Да 1976 г. ён быў нічым не прыкметным населеным пунктам у мясцовасці Шварцвальд непадалёку ад Фрайбурга. У гэтай вельмі ціхай мясцовасці сёння жыве, як кажуць самі немцы, «амаль што бессмяротная душа Федэратыўнай Рэспублікі». Галоўным крытэрыем выбару Аберыда стала вялікая аддаленасць ад нямецка-нямецкай мяжы, адкуль увесь час чакалі з'яўлення Савецкай арміі. Акрамя таго, там знаходзілася закінутая срэбраная Барбарская штольня – «душа Германіі», дзе размяшчаецца цэнтральнае сховішча культурнай спадчыны Федэратыўнай Рэспублікі Германія. Так, у штольні сярод іншых дакументаў захоўваюцца каранацыйная грамата Атона Вялікага (936 г.), планы будаўніцтва сабора ў Кельне і першага на Захадзе аўтабана. Але ў пячору завезены не арыгіналы, а іх копіі на мікрафільмах. Гэта праца не спыняецца і па сённяшні дзень. Штогод, пачынаючы з 1978, калекцыя папаўняецца на 15 млн фотаздымкаў. Вучоныя падлічылі, што пры нязменнай тэмпературы штольні (+10 С°) мікрафільмы не страцяць запісанай на іх інфармацыі мінімум 500 год. Спосаб захоўвання арыгінальны нямецкі – мікрафільмы змяшчаюцца ў бочцы з-пад піва. «Што добра для піва, то добра і для культурнай спадчыны», – жартуюць немцы. Згодна з Гаагскай канвенцыяй аб ахове культурнай спадчыны, якую падпісалі 90 краін, Барбарская штольня атрымала спецыяльны міжнародны статус аховы. Такі статус маюць толькі такія сусветна вядомыя скарбы чалавецтва, як сабор Святога Пятра ў Ватыкане і Тадж-Махал у Індыі.

Гэта легендарны і змрочны замък Франкенштэйн у атачэнні сапраўдных магнітных скал непадалёку ад Франкфурта-на-Майне. Менавіта ён і яго жыхар-алхімік Конрад Дзіпел фон Франкенштэйн далі англійскай пісьменніцы Мэры Шэлі неабходны матэрыял для напісання сусветна вядомага рамана аб доктары Франкенштэйне і яго монстры.

Хто мог бы сабе ўявіць, што намнога раней да з'яўлення «Парка Юрскага перыяду» ў былой ГДР існаваў свой вялікі парк палеанталагічных яшчараў, які быў створаны энтузіястам-мастаком Францам Грусам на свае сродкі. У апошнія гады калекцыя музея на адкрытым паветры папоўнілася бетоннымі размаляванымі макетамі бактэрый, мікраарганізмаў і насякомых, якія былі павялічаны ў 1000 разоў. Наведвальнікі могуць таксама пабачыць тут цэлыя скульптурныя кампазіцыі з жыцця і побыту першабытных людзей.

Калі ў нейкім мястэчку ці вёсачцы няма значных помнікаў культуры, прадпрымальныя немцы ствараюць іх самі. Гэтым яны робяць свой населены пункт прывабным для турыстаў, што значна ўзбагачае мясцовы бюджэт і выклікае ў жыхароў пачуццё гонару за сваю малую радзіму. Так, напрыклад, гарадок Хальберштат, што ў федэральнай зямлі Саксонія-Ангальт, акрамя сваёй калекцыі ў 18 тыс. чучал розных птушак і кватэры фрау Шраўбэ, абсталяванне ў якой з 1900 г. засталася нязменным, можа пахваліцца яшчэ і незвычайнай музыкальнай п'есай, якая гучыць у мясцовай царкве. Незвычайнасць яе ў тым, што па задумцы аўтара, мясцовага кампазітара Джона Кагэ, п'еса гучыць бесперапынна ўжо 8 гадоў і павінна гучаць да 2639 г. Для гэтага стары арган быў падключаны да электрасеткі і «вечная п'еса» выконваецца аўтаматычна. Паглядзець на такое дзіва штогод прыязджаюць каля 100 тыс. турыстаў з самой Германіі і з-за мяжы, якія шчодро ахвяруюць на працяг гучання музыкальнага твора.

У гэтым сэнсе прыкметна гісторыя баварскага гарадка Дзікельсбюля, які да нядаўняга часу прайграваў суседняму гораду Ротэнбургу ў справе прыцягнення турыстаў. Сапраўды, Дзікельсбюль мае значна менш гістарычных будынкаў у раманскім стылі, чым яго больш шчаслівы сусед, і знаходзіцца ў баку ад традыцыйных турыстычных маршрутаў. Але мясцовыя жыхары не здаліся і вынайшлі сваю формулу поспеху на турыстычным рынку. Справа ў тым, што эканомныя немцы не асвятляюць пасля 22 гадзін фасады гістарычных будынкаў. У Дзікельсбюлі пайшлі іншым шляхам: у старую крэпасную сцяну горада быў уманціраваны спецыяльны апарат, і кожны жадаючы, кінуўшы ў яго 2 еўра, можа асвятліць на адну гадзіну агнямі ўвесь горад. Асвечаныя ліхтарамі старыя сцены з башнямі, гарадскія вароты, ратуша, парк з мастамі і фантанамі маюць вельмі рамантычны выгляд. Існуе старая легенда, што калі ўначы горад асвеціцца агнямі, то загаданыя ў гэты час жаданні спраўдзяцца. Вынікам усяго гэтага стала вялікая колькасць закаханых, якія спецыяльна едуць у Дзікельсбюль, каб правесці незабыўныя рамантычныя гадзіны ў начным, асветленым таямнічым светам горадзе і загадаць жаданні.

Такім чынам, вандроўка па глыбінцы Германіі можа быць не менш насычанай новымі адкрыццямі, культурнымі і гістарычнымі помнікамі, чым па буйных гарадах. У сваім артыкуле мы далі толькі некалькі прыкладаў таго, што можа чакаць вандроўнікаў у гэтай багатай на сапраўдныя цуды старажытнай краіне.

Літаратура

1. *Vieser, M.* Heimatkunde für Fortgeschrittene / M. Vieser. – München: Knauer, 2008. – 265 s.
2. *Herzog, M.* Architekturführer Vogelsang / M. Herzog. – Köln: Edition B, 2007. – 26 s.
3. *Scheele, W.* Burg Frankenstein: Mythos, Wahrheit, Legende / W. Scheele. – Frankfurt am Main: Societäts Verlag, 2001. – 102 s.
4. Германия: факты. Франкфурт-на-Майне: Социетэтс-ферлаг, 2009. – 492 с.